

การลงทุนในภาคเหนือ

ความหมายและความสำคัญ

การลงทุนหรือการสะสมทุน (Capital Formation) คือการใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดผลผลิตในระยะต่อไป ประกอบด้วย การลงทุนในรูปสินทรัพย์ถาวร (Fixed Capital Formation) และส่วนเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือ (Change in Inventories) ทั้งนี้อาจจำแนกการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เป็นการลงทุน ด้านการก่อสร้างและการลงทุนด้านเครื่องจักรอุปกรณ์

การลงทุนในภาคเหนือ

ในช่วงปี 2532-2539 เศรษฐกิจภาคเหนือขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อปี การลงทุนนับเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นกลไกผลักดันการเจริญเติบโต ของเศรษฐกิจภาคเหนือโดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.8 ต่อปี และมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 44.3 ของผลิตภัณฑ์ภาคและเฉลี่ยลงทุนปีละ 101.7 พันล้านบาท จำแนกเป็นการลงทุนของภาคเอกชนและการลงทุนภาครัฐ 80.0 พันล้านบาท และ 21.7 พันล้านบาท หรือเฉลี่ยร้อยละ 35.1 และ 9.2 ของผลิตภัณฑ์ภาค ตามลำดับ การลงทุนเพิ่มความสำคัญขึ้นเป็นลำดับจากสัดส่วนร้อยละ 34.3 ของผลิตภัณฑ์ภาคเมื่อปี 2532 เป็นร้อยละ 50.8 ในปี 2538 แต่กลับลดลงเหลือร้อยละ 49.8 ในปี 2539 ตามแนวโน้มเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ แต่สัดส่วนดังกล่าวสูงกว่าร้อยละ 42.6 ของเฉลี่ยทั่วประเทศ

แม้ว่าการลงทุนของภาครัฐบาลจะมีความสำคัญน้อยกว่าภาคเอกชน แต่ในบางจังหวัดเช่น จังหวัดลำปางและพิษณุโลก บทบาทของภาครัฐบาลกลับมีสูงกว่าภาคเอกชน กรณีจังหวัดลำปางเป็นผลจากการลงทุนสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าจากถ่านหินลิกไนต์ ขณะที่จังหวัดพิษณุโลกมีการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเนื่องจากเป็นศูนย์ราชการ การศึกษา และคมนาคมระดับภาค

การลงทุนจำแนกตามประเภทการลงทุน

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบการลงทุนพบว่าการลงทุน ด้านก่อสร้างและการลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์มีสัดส่วนใกล้เคียงกันเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ คือเฉลี่ยร้อยละ 22.1 และร้อยละ 22.2 ตามลำดับ แต่สัดส่วนการลงทุนด้าน ก่อสร้างในภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย สูงกว่าการลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์ เนื่องจากมีการลงทุนก่อสร้างโรงแรม รีสอร์ท อาคารชุดอยู่อาศัย บ้านอยู่ อาศัย ทาวน์เฮ้าส์ และอาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นมากในปี 2533-2534 และปี 2537-2538 ขณะที่สัดส่วนการลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์ของภาคเหนือตอนล่าง และบางจังหวัดของภาคเหนือตอนบน เช่น จังหวัดลำพูน กลับสูงกว่าด้านก่อสร้าง จากการลงทุนของอุตสาหกรรมน้ำตาล โดยเฉพาะในจังหวัด กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์ สำหรับ จังหวัดลำพูนเป็นผลจากการเปิดดำเนินการของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ในระหว่างปี 2532-2539 ภาคเอกชนให้ความสำคัญ โดยเปรียบเทียบกับการลงทุนประเภท เครื่องจักรอุปกรณ์มากกว่าการลงทุนประเภทก่อสร้าง ส่วนภาครัฐกลับให้ความสำคัญด้านการก่อสร้าง สัดส่วนการลงทุนของภาคเอกชนในเครื่องจักรอุปกรณ์และการก่อสร้างเฉลี่ยร้อยละ 20.7 และ 14.4 ของผลิตภัณฑ์ภาคเหนือเทียบกับการลงทุนของภาครัฐบาลเฉลี่ยร้อยละ 1.6 และ 7.7 ของผลิตภัณฑ์ภาค ตามลำดับ

การลงทุนจำแนกตามพื้นที่

การลงทุนในภาคเหนือตอนล่างขยายตัวสูงในอัตราที่เร็วกว่าภาคเหนือตอนบน โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.1 เทียบกับร้อยละ 9.3 ของภาคเหนือตอนบน แต่สัดส่วนการลงทุนของภาคเหนือตอนล่างต่อผลิตภัณฑ์ภาคยังต่ำกว่าภาคเหนือตอนบนเฉลี่ยเพียงร้อยละ 40.5 เทียบกับร้อยละ 47.8 ในภาคเหนือตอนบน อย่างไรก็ตามทั้งการลงทุนในภาคเหนือตอนบนและตอนล่างยังคงขึ้นอยู่กับภาคเอกชนเป็นสำคัญ

ในปี 2539 การลงทุนภาคเอกชนในภาคเหนือตอนบนหดตัวทั้งในประเภทเครื่องจักรอุปกรณ์และก่อสร้าง ขณะที่การลงทุนภาครัฐขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง ทำให้การลงทุนในภาคเหนือตอนบนหดตัวเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี 2532 อัตราการลงทุนในเกือบทุกจังหวัดของภาคเหนือตอนบนชะลอตัวลงเป็นสำคัญ ทำให้เศรษฐกิจภาคเหนือตอนบนในปี 2539 เติบโตเพียงร้อยละ 4.7 ต่ำที่สุดในรอบ 8 ปี จังหวัดเชียงรายมีสัดส่วนการลงทุนต่อผลิตภัณฑ์ภาคสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 63.1 ในช่วงปี 2532-2539 รองลงมาได้แก่ จังหวัดแพร่และจังหวัดน่าน ร้อยละ 54.2 และ 51.2 ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีเงินลงทุนสูงสุดคือจังหวัดเชียงใหม่เฉลี่ย 19.9 พันล้านบาทต่อปี รองลงมาได้แก่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดลำปาง 11.5 พันล้านบาท และ 8.4 พันล้านบาท ตามลำดับ

ในภาคเหนือตอนล่าง การลงทุนภาคเอกชนยังขยายตัว ในปี 2539 ทำให้สัดส่วนการลงทุนของภาคเหนือตอนล่าง ต่อผลิตภัณฑ์ภาคเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จังหวัดพิษณุโลก มีสัดส่วนการลงทุนต่อผลิตภัณฑ์ภาคสูงสุดเฉลี่ยร้อยละ 51.6 ระหว่างปี 2532-2539 รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัด เพชรบูรณ์ ร้อยละ 45.0 และร้อยละ 42.1ตามลำดับ ส่วนเงินลงทุนสูงสุดได้แก่จังหวัดนครสวรรค์เฉลี่ย 8.6 พันล้านบาทต่อปี รองลงมาได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก 8.3 พันล้านบาท และ จังหวัดเพชรบูรณ์ 6.2 พันล้านบาท

ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา การลงทุนภาคเอกชน และภาครัฐบาลในภาคเหนือหดตัวแต่ก็มีทิศทางปรับตัวดีขึ้น โดยในปี 2542 รายจ่ายลงทุนภาครัฐลดลงร้อยละ 1.8 จากปีก่อน เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 25.9 ในปีก่อนหน้า แต่รัฐบาลก็มีมาตรการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ (มิยาซาวา) ณ สิ้นปี 2542 เบิกจ่ายในภาคเหนือแล้ว 6.8 พันล้านบาท และส่วนหนึ่งเป็นค่าใช้จ่ายด้านลงทุนเมื่อรวมการใช้จ่ายส่วนนี้ทำให้การลงทุนของภาครัฐบาลในภาคเหนือเพิ่มขึ้น

การลงทุนในภาคเหนือ (หน่วย : ร้อยละ)

	เฉลี่ยปี						เฉลี่ยปี 2532-2539
	2532	2535	2536	2537	2538	2539	
การลงทุนรวม							
ภาคเหนือ 1/	34.3	42.2	43.8	49.5	50.8	49.8	44.3
ตอนบน 2/	38.8	46.9	47.1	53.2	53.2	50.9	47.8
ตอนล่าง 3/	29.1	36.9	40.1	45.2	48.2	48.6	40.5
การลงทุนภาคเอกชน							
ภาคเหนือ 1/	28.2	33.0	34.2	38.3	38.3	37.9	35.1
ตอนบน 2/	31.4	36.8	36.9	40.9	39.7	37.6	37.6
ตอนล่าง 3/	24.6	28.6	31.1	35.4	36.7	38.3	32.3
การลงทุนภาครัฐ							
ภาคเหนือ 1/	6.1	9.2	9.6	11.2	12.5	11.9	9.2
ตอนบน 2/	7.4	10.1	10.2	12.3	13.5	13.3	10.2
ตอนล่าง 3/	4.5	8.3	9.0	9.9	11.4	10.3	8.2

หมายเหตุ : 1/ สัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ

2/ สัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์ภาคเหนือตอนบน

3/ สัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์ภาคเหนือตอนล่าง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การลงทุนในภาคเหนือจำแนกตามประเภทการลงทุน (หน่วย : ร้อยละ)

	เฉลี่ยปี 2532-2539		
	ก่อสร้าง	เครื่องจักรอุปกรณ์	การลงทุนรวม
ภาคเหนือ 1/	22.1	22.2	44.3
ตอนบน 2/	24.9	22.9	47.8
ตอนล่าง 3/	19.0	21.5	40.5

หมายเหตุ : 1/ สัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ

2/ สัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์ภาคเหนือตอนบน

3/ สัดส่วนต่อผลิตภัณฑ์ภาคเหนือตอนล่าง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ